

Högskoleutbildning i nationella minoriteters språk och kultur läsåret 2020/21

Detta dokument sammanfattar statistik för utbildningar med koppling till Sveriges nationella minoriteter och/eller nationella minoritetsspråk på universitet och högskolor i Sverige höstterminen 2020 och vårterminen 2021. Statistiken baseras på data som finns i UHR:s statistikdatabas och som förts över från antagningssystemet. Tidigare sammanställningar av statistik för nationella minoritetsutbildningar finns på UHR:s webbplats.¹

Utbildningsutbud

Sammanlagt fanns 97 utbildningar med koppling till Sveriges nationella minoriteter och/eller nationella minoritetsspråk höstterminen 2020, och 67 sådana utbildningar vårterminen 2021.² Den allra största delen av dessa utbildningar är fristående kurser.

I sammanställningen nedan har utbildningarna grupperats efter vilken nationell minoritet eller vilket nationellt minoritetsspråk de har koppling till:

Finska och finsk kultur

Inom finska och finsk kultur finns utbildningar både på grundnivå och på avancerad nivå, med tonvikt framför allt på finska språket och litteratur. 43 utbildningar inom finska och/eller finsk kultur gavs på höstterminen och 24 på vårterminen. Finska är det enda av de nationella minoritetsspråken som under läsåret 2020/21 har utbildning för modersmåls lärare på något svenskt lärosäte.³

Jiddisch och judaistik

Inom denna kategori ryms förutom kurser i jiddisch även judarnas historia, judisk litteratur med mera. I jiddisch gavs utbildningar på grundnivå medan judaistik fanns både på grundnivå och på avancerad nivå. 24 utbildningar gavs under höstterminen och 20 under vårterminen.

Meänkieli

Fristående kurser i meänkieli gavs på A-nivå och nybörjarnivå, en kurs på höstterminen och två på vårterminen. Det fanns inga kurser som handlade om tornedalsk kultur.

¹ <https://www.uhr.se/lika-mojligheter/nationella-minoriteter/> Tidigare rapporter kan ha använt andra avgränsningar av utbildningsutbudet, vilket gör att jämförelser över tid blir ungefärliga.

² Kurser som getts med samma innehåll men olika kurskoder under samma termin, t ex på grund av att de getts olika perioder, har räknats som en och samma utbildning.

³ Skolverket anordnade uppdragsutbildning för att bli behörig lärare i samiska, utbildningen hålls dock i Norge och söks inte via UHR:s antagningssystem.

Romska och romsk kultur

Förutom utbildningar i romska (grunder i romani chib samt revitaliseringskurs i kaale-dialekten) gavs även utbildningar i den romska minoritetens och det romska språkets historia och nuvarande situation. Fyra kurser gavs på höstterminen och fyra på vårterminen.

Samiska och samisk kultur

Förutom samiska språk fanns även utbildningar inom religionsvetenskap, urfolksstudier och samisk kultur. Kurser gavs i nordsamiska, sydsamiska och lulesamiska. Både nybörjarkurser och fortsättningskurser fanns representerade och det fanns utbildningar både på grundnivå och på avancerad nivå (då inom ämnet finsk-ugriska språk). 23 utbildningar gavs på höstterminen och 15 på vårterminen.

Övergripande om Sveriges nationella minoriteter

I utbildningsutbudet 2020/21 fanns också några kortare fristående kurser som handlade om samtliga nationella minoriteter/minoritetsspråk i Sverige. Två sådana kurser gavs under höstterminen och två under vårterminen.

Sökande och antagna till utbildningar i nationella minoritetsspråk och nationella minoriteter

Sammanfattningsvis är finska och finsk kultur den klart största kategorin av utbildningar inom nationella minoritetsspråk och -kulturer, och står för nästan hälften av kursutbudet. De tre största kategorierna finska/finsk kultur, samiska/samisk kultur och jiddisch/judaistik utgör tillsammans 93 procent av det totala antalet utbildningar i nationella minoritetsspråk/kulturer. Romska/romsk kultur och meänkieli har bara ett fåtal kurser vardera.

Utbildningarna i finska/finsk kultur, jiddisch/judaistik och samiska/samisk kultur står också tillsammans för 91 procent av det totala antalet sökande⁴ till utbildningar med koppling till nationella minoriteter läsåret 2020/21. Till utbildningarna i meänkieli och romska görs dock många ansökningar efter sista anmälningdag – för kurser inom romska utgör urvalsgruppen sena anmälningar till och med majoriteten av de antagna, vilket förklarar att vissa utbildningar har fler personer antagna än som har ansökt innan sista anmälningdag.

En tredjedel av de antagna⁵ till utbildningarna under läsåret är män och två tredjedelar är kvinnor. Könsfördelningen av de antagna till utbildningarna i jiddisch och judaistik samt romska och romsk kultur är dock relativt jämn, men övriga utbildningskategorier har stor övervikt av kvinnliga antagna.

⁴ Vid sista anmälningdag

⁵ Vid urval två. Definitioner av urval och urvalsgrupper: <https://www.uhr.se/studier-och-antagning/antagningsstatistik/urval-och-urvalsgrupper/>

Nära hälften (48 procent) av de antagna till nationella minoritetsutbildningar under läsåret är över 34 år gamla, enbart 15 procent är under 25 år. Den kategori som har störst andel unga antagna är jiddisch/judaistik (21 procent är under 25 år) medan utbildningarna i meänkieli har störst andel antagna äldre än 34 år (66 procent).

I tabellerna nedan gäller "Sökande" antalet personer som har sökt innan sista anmälningdag, "Antagna" är antalet personer som har blivit antagna i urval två.

Tabell för höstterminen 2020

Kategori	Utbildningar	Sökande	Antagna	Könsfördelning antagna		Åldersfördelning antagna		
				Män	Kvinnor	Under 25 år	25-34 år	Över 34 år
Finska, finsk kultur	43	1130	348	120	228	66	144	138
Jiddisch, judaistik	24	403	126	61	65	37	32	57
Meänkieli	1	136	107	32	75	15	27	65
Romska, romsk kultur	4	42	55	24	31	10	25	20
Samiska, samisk kultur	23	514	278	59	219	45	104	129
Sveriges nationella minoriteter	2	37	20	6	14	2	9	9
Totalt	97	2262	934	302	632	175	341	418

Tabell för vårterminen 2021

Kategori	Utbildningar	Sökande	Antagna	Könsfördelning antagna		Åldersfördelning antagna		
				Män	Kvinnor	Under 25 år	25-34 år	Över 34 år
Finska, finsk kultur	24	452	249	75	174	29	102	118
Jiddisch, judaistik	20	318	139	69	70	18	34	87
Meänkieli	2	49	41	7	34	1	7	33
Romska, romsk kultur	4	30	39	23	16	0	28	11
Samiska, samisk kultur	15	371	154	39	115	18	66	70
Sveriges nationella minoriteter	2	31	5	2	3	0	0	5
Totalt	67	1251	627	215	412	66	237	324